శ్రీ కల్యాణీయం

– సింగీతం లక్ష్మి కల్యాణి

విశేషమైన ఖ్యాతి గడించిన సినీదర్శకుడి భార్య ఐనప్పటికీ ,

సాధారణ గృహిణిగా ఎదుగుతూ

కుటుంబాన్ని అందంగా తీర్చిదిద్దుకున్న ఓ మహిళ స్ఫూర్తిదాయకమైన ఆత్మకథ..!!

(గత సంచిక తరువాయి)

మా రఘుమకి తమిళం రానందున మేము తమిళ సినిమాలకి వెళ్తే శకుంతలని దాని దగ్గర వదిలి అంబుజ మామితోనైనా, మావారితో నైనా వెళ్తూ వుండేదాన్ని. అప్పటికింకా సుధ పుట్టలేదు. హిందీ, ఇంగ్లీషు సినిమాలైతే మా రఘుమ కూడా వచ్చేది.

అలాగే ఒకసారి Alfred Hitechcock English picture “BIRDS” కి వెళ్ళి వచ్చాము. దాంట్లో పక్షులు గుంపులు గుంపులుగా ఎగురుతూ వుంటాయి. ఇంటికి రాగానే రఘుమకి బాత్‌రూంకి ఒంటరిగా వెళ్ళడానికి భయమేసి నన్ను తోడు రమ్మంది. నాకు కూడా భయమేసి మావారిని పిలిచాను. ఆ రోజుల్లో బాత్ రూములన్నీ వెనకాలవైపు దూరంగా వుంటూండేవిగా.

నేను, మా శకుంతలని ఎప్పుడైనా కొట్టినా, తిట్టినా మా రఘుమకి చాలా కోపం వచ్చేది. దాన్ని చేరదీసేది. "ఈ అయిదేళ్ళూ పిల్లలు లేరు కదా, దాన్ని అలా కొడ్తావేం" అని నా మీద చిరాకు పడేది. దాన్ని అంత బాగా చూసుకునేది, మా దగ్గర ఉన్నన్నాళ్ళు.

ఒక్కోసారి కొన్ని విచిత్రాలు జరుగుతూ వుంటాయి. ఒకరోజు సాయంత్రం మావారు ఉంట్లో లేరు. వీధిలో ఒక టెంపో ఆగింది. దాంట్లో నుంచి ఒక స్టీల్ టేబుల్, నాలుగు కుర్చీలు దింపుతున్నారు. నాకు అర్థం కాలేదు. ఎవరింటికో అనుకున్నాను. వాళ్ళు తిన్నగా మా యింటి వైపే చూస్తూ వస్తున్నారు. ఇంతలో ఒక కారు నుంచి పింగళి నాగేంద్రరావుగారు దిగి మా ఇంట్లోకి వస్తూ వాళ్ళని లోపలికి రమ్మని పురమాయించారు. నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది. ఏమి చేయాలో తెలియలేదు. "అమ్మాయ్! మీకేనమ్మా ఈ టేబులు, కుర్చీలు. మీ పెళ్ళికి నేను ఏమీ ఇయ్యలేదుగా" అని అన్నారు. ఆయనకి థాంక్స్ చెప్పి ఒక నిమిషం వుండండి అని లోపలికి వెళ్ళి అల్లం, కరివేపాకు దంచి ఉప్పు కలిపి మజ్జిగ చేసి ఇచ్చాను. ఆయన చాలా సంతోషించారు. తరువాత మా వారితో చెప్పారట, "మీ ఆవిడ మంచి మజ్జిగ ఇచ్చిందయ్యా. చాలా బాగుంది ఇతకన్నా ఏం కావాలి" అని. యాభై ఏళ్ళు అయినా ఇప్పటికీ ఆ టేబుల్ అలాగే వుంచుకున్నాము ఆయన జ్ఞాపకార్థంగా. కుర్చీలు మాత్రం రెండే మిగిలాయి. ఇప్పుడూ నా యీ జీవిత చరిత్ర అంతా రాసినది ఆ టేబుల్ మీదే

'శ్రీ కృష్ణార్జున యుద్ధం' పిక్చరుకి తోట వెంకటేశ్వరరావు గారు ఆర్ట్ డైరెక్టర్‌గా పనిచేసారు. మేము సి.ఐ.టి నగర్‌లో వుంటుండగా మా వారు ఆఫీసు నుంచి వచ్చే కారులో తోటగారు కూడా వుండేవారు. ఆయన నన్ను 'చిలకమ్మా' అని అనేవారు. మా వారు కారునుంచి దిగుతూ వీధి తలుపులు వేసి వున్నాయే అనుకుంటే "ఆ చూడండి! పక్క గది కిటికీలో నుంచి తొంగి చూస్తుంటుంది చిలకమ్మ" అనేవారట.

మా వారు టైమింగ్స్ ప్రొద్దున 9నుంచి 1.00 మధ్యాహ్నం భోజనానికి వచ్చి మళ్ళీ 4.00 గంటలకి వెళ్ళి రాత్రి 9.00గంటలకు వచ్చేవారు. కె.వి.రెడ్డిగారికి విజయా వాళ్ళు ఒక కారు ఇచ్చారు. ఆ కారు ముందు మా వారిని ఎక్కించుకుని పింగళి నాగేంద్రరావు గారింటికి వెళ్ళి, ఆయన్ని ఎక్కించుకుని మరీ కె.వి.రెడ్డి గారింటికి వెళ్ళేది. స్క్రిప్టు, స్టోరి డిస్కషన్‌లో కూడా వాళ్ళిద్దరితో పాటు మా వారు కంపల్సరీగా వుండాల్సిందే

షూటింగ్ రోజుల్లో తెల్లవారుఝామునే వెళ్ళేవారు. ఆ సమయానికి మా శకుంతల చిన్నపిల్ల అయినందున నిద్రలేచేదికాదు. మధ్యాహ్నం భోజనానికి రాకుండా ఒక రాత్రికే వచ్చేవారు. ఆ టైంకు అది నిద్రపోయేది. మొత్తానికి కొన్నాళ్ళు అది నాన్నగారిని చూసేదేకాదు.

కె.వి.రెడ్డిగారి దగ్గర పనిచేసినంత కాలం మావారు షూటింగు టైములో చాలా కష్టపడి పనిచేసేవారు. ప్రొద్దున్నుంచి షూటింగ్ అయ్యేంత వరకు నిల్చుని వుండాల్సిందే డైరెక్టరు ఎదురుగా కూర్చునే వారే కాదు. షూటింగై ఇంటికి రాగానే మా వారి పిక్కలకి కొబ్బరి నూనె రాసి మర్ధనా చేసి, వేడి వేడి నీళ్ళు పోస్తూ రుద్దేదాన్ని. తరువాత వేడి వేడి నీళ్ళు స్నానం చేసి వచ్చి కొంచెం తమాయించుకునేవారు. ఆ కాలంలో వేడినీళ్ళ హీటర్లు లేవుగా! కట్టెల పొయ్యి మీద ఒక కుండ పెట్టి కాచుకోవడమేగా. కానీ వారి బాధలో వేడినీళ్ళు కాచడం నాకేం కష్టం అనిపించేదికాదు. అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ల పని ఇదేనేమో. ఇలా కష్టపడాలేమో అనుకునేదాన్ని.

'ఉమాచండి గౌరీ శంకరుల కథ' సినిమా విడుదలైంది. అంతకు ముదు 'హరిశ్చంద్ర' సినిమా ఫెయిలయింది. 'భాగ్యచక్రం' సినిమా కె.వి.రెడ్డిగారు ఇంకా పూర్తి చేయలేదు. అది విడుదల అవ్వలేదు. 'ఉమా చండీ గౌరీ శంకరుల కథ' కూడా ఫ్లాప్ అయింది. దాంతో విజయావాళ్ళు పిక్చరు తియ్యలేదు. జయంతీ వారి భాగ్యచక్రం కూడా వాళ్ళు ఎలాగో పూర్తిచేసి విడుదల చేస్తే అది కూడా బాగా పోలేదు. తరువాత రెడ్డిగారికి పిక్చర్లేమీ రాలేదు. శంకర్ రెడ్డిగారు ఒక పార్టీని పిల్చుకు వచ్చారు. వాళ్ళు కర్నూలు, బళ్ళారికి చెందిన పారిశ్రామిక వేత్తలు. హెచ్.వి.సంజీవ రెడ్డిగారు, యం. లక్ష్మీకాంతరెడ్డిగారు. వాళ్ళు మొదటి సారిగా సినిమా నిర్మాణం మొదలెడ్తున్నారు. అందుకు సింగీతం శ్రీనివాసరావు గారి డైరెక్షను, దానికి కె.వి.రెడ్డిగారి పర్యవేక్షణ అని నిర్ణయించుకున్నారు. అది కె.వి.రెడ్డి గారికి కూడా తెలుసు. ఆయన సూపర్‌విజన్‌కి ఒప్పుకున్నారు. కానీ ఆయనకి వరుసగా సినిమాలు ఫ్లాప్ అయ్యాయి. వచ్చిన నిర్మాతలు మా వారిని కలుసుకోడానికి ముందు పెద్దాయన కదా అని కె.వి.రెడ్డిగారిని మొదటిసారిగా కలిస్తే మర్యాదగా వుంటుందని వెళ్ళేసరికి, మీ రెండో పిక్చరు శ్రీనివాసరావుకి యిద్దురు కాని, మీ మొదటి సినిమా నేనే చేస్తానని అన్నారు. అనుకున్నదొకటి, అయిందొకటని వాళ్ళు వెనక్కి వెళ్ళిపోయారు. ఇంతలో యన్.టి.రామారావుగారు "శ్రీకృష్ణసత్య" సినిమాకి రెడ్డిగారిని పిలవడంతో ఆయన అక్కడికి వెళ్ళిపోయారు. మా వారికి వచ్చిన మొదటి డైరెక్షన్ ఛాన్స్ పోయిందే అన్న బాధ నా మనస్సులో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోయింది. కానీ మావారు మాత్రం స్టేజిమీద ఎప్పుడైనా మాట్లాడినప్పుడెల్లా "మా గురువుగారు. నేను కె.వి.రెడ్డిగారి స్కూలు నుంచి వచ్చాను" అని ఆయన్ని తలచుకుంటారు.

ఈ సమయంలో పటాభిరామిరెడ్డిగారు ఒకరోజు కన్నడ స్క్రిప్టు తీసుకుని మా యింటికి వచ్చి మా వారితో చాలా సేపు మాట్లాడారు. పట్టాభిరామిరెడ్డిగారు జయంతీ పిక్చర్స్‌కీ అసోసియేట్ ప్రొడ్యూసర్, "పఠాభి పంచాంగం" మొదలగునవన్నీ రాసిన ప్రఖ్యాత కవి. ఆయన నెల్లూరుకి చెందినవారు. జయంతి పిక్చర్స్‌లో మా వారు పనిచేసినప్పట్నుంచీ ఆయనతో బాగా పరిచయం. మా వారి గురించి అన్నీ తెలిసిన వారాయన. తాను కన్నడంలో "సంస్కార" అనే సినిమా తీస్తున్నాను అని, దాని కథ అనంతమూర్తిగారిదని, డైలాగులు రాయడం అయిపోయిందని, షూటింగు ప్రారంభించాలని, మా వారి సహాయం ఆయనకు ఎంతైనా కావాలని, డైరెక్షనులో సహాయం చేయమని, వీరికి కె.వి.రెడ్డిగారి సినిమాలు చేయడం వలన ఎంతైనా అనుభవం వుంది కదా అని కోరారు. మా వారికి ఉన్నట్టుండి ఆయన వచ్చి అలా అడిగేసరికి ఆశ్చర్యం వేసింది. ఆనందంమాట ఎలా వున్నా మహానుభావుడు, కవి. నిర్మాణంలో ఎంతో అనుభవం వున్నవాడు. అలాంటి ఆయన అడిగితే ఎలా కాదంటారు? అంతకన్నా భాగ్యం ఏముంది? పైగా అది శృంగేరీలో తీయాలని

గిరీష్ కర్నాడ్, రెడ్డిగారి భార్య స్నేహలతా రెడ్డి హీరో హీరోయిన్లని, చాలామంది మద్రాసు ఇంగ్లీషు ప్లేయర్స్ యాక్ట్ చేస్తున్నారని చెప్పారు. అయితే చివరికి మొత్తం సినిమా మా వారే డైరెక్ట్ చేయవలసి వచ్చింది.

కాని మా వారు ఆలోచించారు. ఆయన అనుకున్నారట. రెడ్డిగారే కథ డిసైడ్ చేసి, డైలాగులు రాయించి, ఆర్టిస్ట్‌లని బుక్ చేసి మరీ వచ్చారు. డైరెక్షన్ సైడ్‌లో నన్ను సహాయం చేసి పెట్టమని అడిగారు. అందుకని డైరెక్టరు పేరు పట్టాభిరామిరెడ్డిగారు అనీ, మా వారు ఎక్సెక్యూటివ్ డైరెక్టరుగా వుంటాననీ నిర్ణయించుకున్నారు.

"సంస్కార" సినిమాకి డైరెక్టరు పట్టాభిరామిరెడ్డిగారు. ఎక్సెక్యూటివ్ డైరెక్టరు సింగీతం శ్రీనివాసరావు. ఈ సినిమాకి నేషనల్ అవార్డు, రాష్ట్రపతి బంగారు పతకం వచ్చింది. ఒక నెల్లాళ్ళలో షూటింగ్ పూర్తి చేసుకుని మద్రాసుకి తిరిగి వచ్చారు. నేను స్కూల్లో పనిచేయడం వలన వెళ్ళలేకపోయాను. చూసారా? మొత్తం మీద విండ్‌ఫాల్‌లాగా ఎలా కలిసి వస్తుందో? గాడ్ ఈజ్ గ్రేట్.

మా వారు విజయా, జయంతీలలో పని చేస్తున్నప్పుడు, మా శకుంతల పుట్టక మునుపు, ఎటూ తోచక మా యింటికి దగ్గరగా వున్న Shrine Velankani Schoolలో టీచరుగా పని చేస్తానంటే మావారు వద్దనేవారు. మనకి ఏం తక్కువ అని ఉద్యోగంలో చేరడానికి? ఇప్పుడు నాకు రెండు పిక్చర్లు కదా, పైగా విజయా వాళ్ళు దీపావళికి అంతో ఇంతో వేరే బోనస్ ఇస్తున్నారు కదా స్కూల్లో చేరక్కరలేదు అనేవారు. ఇప్పుడు నెల తిరిగేసరికి రాబడి లేదు. విజయావాళ్ళు, అటు జయంతి జీతాలు ఇవ్వడం మానేశారు. నిజమే కదా, పిక్చర్లు లేనప్పుడు వాళ్ళు ఎందుకు ఇవ్వాలి. అప్పటికీ జయంతీ వాళ్ళకు సినిమాలు లేకపోయినా కూడా కొన్ని నెలలు ఇచ్చేవారు.

మావారు ఏమీ తోచక పొద్దున్న కాసేపు, సాయంత్రం కాసేపు బస్సులో పింగళి నాగేంద్రరావుగారింటికి వెళ్ళి వస్తుండేవారు. వాళ్ళింట్లో వంటావిడ అనసూయమ్మ వుండేవారు. ఆవిడ సంతానం బొచ్చెడు. వాళ్ళంతా ఈయనని కనిపెట్టుకుని వుంటున్నారని దానర్థం. బ్రహ్మచారికదా! అనసూయమ్మ కొడుకు రాముడి భార్య భీమవరం అమ్మాయి. పేరు శమంతకమణి. అందుకని కవిగారు "శ్రీనివాసరావుగారూ, అమ్మాయిని కూడా అప్పుడప్పుడు పిల్చుకొస్తుండండి. వాళ్ళ భీమవరం అమ్మాయి మా మణి వుందిగా" అనేవారు. మావారు రెండు మూడురోజులు వెళ్ళకపోతే రాలేదేమండి అని అడిగేవారు.

ఇలా పొద్దున్న, సాయంత్రం కవిగారింటికి వెళ్ళి వస్తూ ఆయన ఇతర సినిమాలకి రాసే మాటలు, పాటలు గురించి చర్చిస్తూవుండేవారు. విజయాలో ప్రొడక్షన్ మేనేజరుగా పని చేస్తున్న జగన్నాథ్ గారు ఎవరికో స్క్రిప్టు సహాయం కావాలిట అని పిల్చుకెళ్తూ బాగా ఎంటర్‌టైన్ చేస్తూ, స్నేహితులను మామూలుగానే భోజనాలకి పిలుస్తూవుండేవాళ్ళం. ఈయన ముఖ్యమైన స్నేహితుడు గణపతిరావు. "వీళ్ళకి సినిమాలు లేకపోయినా వీళ్ళ స్టయిల్ మాత్రం కొంచెం కూడా తగ్గలేదు" అనేవాడు.

"నీతి నిజాయితీ"కి మాటలు, ఒక పాట పింగళిగారు రాసారు. అప్పటికే ఆయన క్యాన్సర్ వ్యాధి బాగా ముదిరిపోయింది. ఆయన తన జాతకం గురించి ఎప్పుడూ అంటుండేవారంట "నాకు ఎప్పుడూ డబ్బుకు కొరవ వుండదు. ఎప్పుడైతే నా దగ్గర డబ్బులుండవో, అప్పుడు నేను పోతానట" అని. అలాగే అయింది. చివరి దశలో ఆయన్ని రోజూ హాస్పిటల్‌కి పిల్చుక వెళ్ళే పనంతా మా వారూ, శంకరరెడ్డిగారూ చేసేవారు. ఒక సాయంత్రం మావారు ఒక పాట రికార్డింగులో వుండగా, రాత్రి ఎనిమిది గంటలప్పుడు పింగళిగారి ఇంట్లో వున్న కన్నప్ప మావారి దగ్గరకొచ్చి "కవిగారికి అర్జెంటుగా డబ్బు కావాలి. మీ దగ్గర ఏమైనా వుంటే సర్దమని చెప్పి పంపించారు" అన్నాడు. మావారికి కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. వెంటనే తన పర్సులోనే కాకుండా, ఇంట్లో, మొత్తం ఎంతుందో చిల్లరతో సహా ఇచ్చి పంపించారు. ఆ రాత్రే ఆయన పోయారు. "మీరిచ్చిన డబ్బు చూసి కవిగారు చాలా సంతోషించారు" అని మర్నాడు కన్నప్ప మావారితో చెప్పాడు. ఈ విషయాన్ని అప్పుడు హైదరాబాదులో వున్న నాకు మా వారు ఫోన్ చేసి చెప్పారు.

మావారు మంచి పెయింటరు కూడా. నా పెళ్ళయి వచ్చేసరికి ఆయన ముఖ్య స్నేహితుడు అల్లాడి వెంకట నారాయణ గారింట్లో ఒక పెయింటింగ్, గూడూరులో కొన్ని పెయింటింగులు చూసాను. నాకు కోపం వచ్చింది. "అందరిళ్ళలో పెయింటింగులు వున్నాయి.

మనకు పెళ్ళై ఇన్నాళ్ళైనా మన ఇంట్లో ఒక్క పెయింటింగ్ లేదే" అన్నాను. మా వారు వెతికి వెతికి మొత్తం మీద ఒక కాశ్మీరీ ఓల్డ్ మ్యాన్ పెయింటింగ్ ఫ్రేమ్ కట్టించి మా డ్రాయింగు రూములో వేసారు.

మావారికి సడన్‌గా గ్రీటింగ్ కార్డులకి పెయింటింగ్ వేసి బిజినెస్ చేయాలని ఆలోచన వచ్చింది. ఇది సడన్‌గా వచ్చిన ఆలోచన కాదు. 'ఉమా చండీ గౌరీ శంకరుల కథ' అయింతర్వాత విజయా ప్రొడక్షన్ స్టాఫ్‌లో అందరితోపాటు మా వారికి కూడా ఉద్వాసన లేఖ వచ్చింది. అది నన్ను కలవర పెట్టింది. కానీ ఆయన నవ్వుతూ "వాళ్ళు ఉద్యోగంలోంచి తీసేస్తే మనము సంపాదించుకోలేమా? చూడు? నేను ఏమి చేయగలనో" అంటూ ఈ గ్రీటింగ్ కార్డుల ఆలోచన చెప్పారు. ప్రతి విషయంలోనూ ఆయన ధైర్యం, ఆత్మవిశ్వాసం అలాంటిది. దాని కోసరం కొన్ని ప్రింటింగు ప్రెస్ క్లబ్‌కి, హిందీ ప్రచార సభ ప్రెస్‌కి, వెళ్ళి విషయాలు అన్నీ తెలుసుకుని మొత్తం మీద 1969 అనే గ్రీటింగ్ కార్డు పెయింట్ చేసి ప్రింటింగ్‌కి ఇచ్చారు. చాలామంది అది చాలా బాగుంది అని కొనుక్కున్నారు. భీమవరంలో మా నాన్నగారు కొంత వ్యాపారం చేసి మాకు పైకం పంపారు. సూళ్ళూరు పేటలోని కె.వి.కృష్ణయ్య బిజినెస్ చేసి డబ్బు పంపాడు. ఆ వ్యాపారం బాగానే కలిసివచ్చింది మాకు. కానీ 1969 సంవత్సరం అయిన మూలాన మళ్ళీ అది పనికిరాలేదు. మా నాన్నగారు మళ్ళీ సంవత్సరానికి "మళ్ళీ గ్రీటింగ్ కార్డులు వేయించరే" అని అడిగారు నన్ను. "లేదు" అన్నాను. ఆయనకి కోపం వచ్చింది. "డబ్బు కోసరం కాకపోయినా చేతిలో విద్య వున్నప్పుడు అది వినియోగించుకోవచ్చు. ప్రొఫెషన్ కోసరమైనా అది కంటిన్యూ చేసి వుండవచ్చు కదా" అన్నారు.

భీమవరం వెళ్ళిన తరువాత అమ్మమ్మ నా దగ్గరికి వచ్చి అవీ ఇవీ మాట్లాడి "మీ ఆయనకి ఉద్యోగం లేదని విన్నాను. చాలా బాధపడ్డాను. నేను నిన్ను ఈ పెళ్ళికి ప్రోత్సహించాను. నాకు తెలియదు కదమ్మా సినిమాలోని సాధక బాధకాలు" అని అంది. ఆవిడలా అనగానే నేను బోరున ఏడవాలనుకున్నాను. కానీ తమాయించుకుని "సినిమాలు లేదన్నమాటేకానీ మీ మనవడి తెలివితేటల వలన కొన్ని పనులు జరుగుతున్నాయి. ఒక కవిగారు ఈయనకి కొంత స్క్రిప్టు పనులు ఇచ్చి ఆదుకుంటున్నారు అమ్మమ్మా" అని చెప్పాను. మా వారు దర్శకుడు అయిన తరువాత డైరెక్షన్ ఛాన్స్ వచ్చిందని తెలిసి ఆవిడ చాలా సంతోష పడింది. తీరా షూటింగ్ మొదలు పెట్టడానికి ముందే పోయింది.

నేను మదరాసుకి తిరిగి వచ్చేసాను. మా శకుంతలని రెండున్నర సంవత్సరంలో స్కూలులో చేర్పించాలి. నేను టీచరుగా చేరతాను అంటే ముందు వద్దన్నాయన ఒప్పుకున్నారు. అందుకు మా శకుంతలకి అక్షరాభ్యాసం, నా ఉపాధ్యాయాభ్యాసం ఒకేసారి జరిగింది. దానిది వేరే స్కూలు మూలాన సైకిల్ రిక్షా ఏర్పాటు చేసాను. నేను పని చేసే మెయిన్ స్కూల్ దగ్గర వున్న Shrine Velankani School. దాని బ్రాంచే మా శకుంతల స్కూలు. మొదట దాన్ని స్కూల్లో చేర్పించిన రోజు ప్రిన్సిపల్ మాలతీ పనీక్కర్. దాన్ని ఏదో వంకన లోపలికి పంపారు. మేము వెంటనే తిరిగి వచ్చేసాము. మాలతీ చాలా మంచావిడ, పిల్లలని బాగా చూసుకుంటుందని పేరు ఆవిడకి. శకుంతలని మేము లోపలికి పంపి మేము తిరిగి వచ్చేస్తుంటే నాకు చాలా ఏడుపు వచ్చేది. అది ఇంటి దగ్గర అల్లరి చేస్తుంటే ఒక్కోసారి ఓపిక నశించి కొట్టేదాన్ని. మా వారు మాత్రం కొట్టకపోవడము కాదుకదా, ఒక మాట కూడా అనేవారు కాదు దాన్ని.

ఇంకోసారి ఏమి జరిగిందంటే నేను, వారు, శకుంతల తిరుపతి నుంచి మదరాసు సెంట్రల్లో దిగి బస్టాండుకి వెళ్ళి నిల్చున్నాం. ఎంతసేపటికీ బస్సు రాలేదు. "పోనీ కల్యాణీ టాక్సీలో వెళ్దామా? ఎక్కువవదు. పాపకి లేటవుతుంది" అన్నారు మావారు. నే వద్దన్నాను. మొత్తం మీద బస్సు వచ్చింది. బస్సు ఎక్కి కూర్చుని చొక్కా జేబులో చెయ్యి పెడితే పర్సు కనబడలేదు. "ఎక్కడ పెట్టుకున్నారో సరిగా చూడండి" అన్నాను. కండెక్టర్ టిక్కెట్టు డబ్బులకి తొందర పెడుతున్నాడు. "లేదు చొక్కా జేబులో పెట్టాను" అన్నారు. నాకు ఒళ్ళుమండింది. "చొక్కా జేబులో పెట్టుకుంటే అది ఇతరులకు బాగా కనబడుతుంది కదా అలా పెట్టుకుంటారా" అని కోపంగా అన్నాను. ఏం చేస్తాం చివరికి టాక్సీ చేయించుకుని ఇంటికి వచ్చాం. ఏ దురదృష్టవశాన్నో ఆ టాక్సీ మధ్యలో ఆగిందంటే మా గతి ఏంకాను?

ఇలా చాలా సార్లు ఆయన పర్సులు, నా పర్సులు పోవడం మూలాన అప్పటి నుంచి ఒక పెద్ద హ్యాండ్ బ్యాగ్ పెట్టుకుంటూ మా వారి పర్సుకూడా నా బ్యాగ్‌లోనే పెట్టుకుని దాన్ని గుండెలకు హత్తుకుని నడిచేదాన్ని. వారు పిల్లల్ని చిన్నతనాల్లో ఎత్తుకుని నడిచేవారు కదా. ఆ పిల్లల్ని ఎత్తుకున్న బరువు వల్ల ప్యాంటు జేబులోంచి పర్సు మాయమవడం తెలిసేది కాదు.

మా పిల్లలకు పెళ్ళైన తరువాత ఇంటర్ నేషనల్ టూర్‌కి వెళ్ళే అవకాశం వచ్చింది. డబ్బులు పాస్‌పోర్టులు, వీసాలు అన్నీ జాగ్రత్తగా తీసుకెళ్ళాలిగా. అటువంటప్పుడు వీటితోపాటు మా వారి పర్సుకూడా నా హ్యాండ్ బ్యాగ్‌లో పెట్టుకుని మార్చి మార్చి పట్టుకునే వాళ్ళం ఆ బ్యాగ్‌ని.

నేను పెళ్ళైన దగ్గర నుంచి డైలీ అకౌంట్సు రాసుకుంటూ వుండేదాన్ని ఎంత ఖర్చు అయిందా అని. ఆ రోజుల్లో మూడు రూపాయలు తేడా వచ్చినా కూడా లెక్కతేలేంత వరకు పడుకునేదాన్నికాదు. రాను రాను మూడు రూపాయలు కాదుకదా ముప్పైవేలు తేడా వచ్చినా లెక్కా పక్కా వుండటం లేదులెండి.

మా వారి నొప్పించి Shrine Velankani Schoolలో టీచరుగా చేరాను. ఆ సమయంలో తెలుగు టీచర్లు సరిగా దొరికేవారు కాదు. అక్కడ ఒక మాష్టారు వుండేవారు. ఆయన ప్రశ్నాపత్రం తయారు చేసి వాటికి జవాబులు ప్రాక్టీస్ చేయించేవారు. ఫెయిల్ అయినా కూడా పాస్ మార్కులు వేసేవాడట. కొన్నాళ్ళు కరెక్షన్ డిపార్టుమెంట్‌లో పనిచేసాను. అప్పుడు సూపర్‌వైజర్ శారదా రమణి నా వద్దకు వచ్చి ప్రశ్నాపత్రాలు చేయమని, పరీక్షలు అవగానే జవాబుల పేపరు కూడా నన్నేదిద్దమనేది. ఆ మాష్టరు మీద నమ్మకం లేక. నేనలాగే చేసేదాన్ని. మిగతా టీచర్లంతా "ఆ! కల్యాణి మిస్ తరువాత సంవత్సరము మీకే ఆ తెలుగు క్లాసులు ఇస్తారు చూడండి" అనేవారు .అలాగే మళ్ళీ సంవత్సరం తెలుగు క్లాసులు ఇచ్చారు. నాకు చాలా మంచి పేరు వచ్చింది. నాకు కూడా చాలా సంతోషం వేసేది. తెలుగు గ్రామర్, కాంపోజిషన్ ఒకటేమిటి? అన్నీ నేర్పేదాన్ని తమిళ ప్రార్థన శ్లోకాలు తెలుగులో తర్జుమా చేసి నా తెలుగు క్లాసులలో పిల్లల చేత చెప్పించేదాన్ని. కల్చరల్స్‌లో పిల్లల చేత ఒక తెలుగు కామెడీ నాటకంకూడా వేయించాను. నా స్కూలు జీవితం చాలా సంతోషంగా గడిచిపోయేది. మెల్లగా మా వారిని ట్యూషన్స్‌కి కూడా ఒప్పించి, వారు మొదట వద్దన్నా ఇటు ఇంటి దగ్గర, అటు స్కూల్లోనూ ట్యూషన్స్ చెప్పేదాన్ని. ఇలా జరుగుతున్నప్పుడు మళ్ళీ ప్రెగ్నెన్సీ మొదలైంది. అలాగే 6-7 నెలల వరకు స్కూలుకి పోతూనే వున్నాను. నెలనెలా డాక్టరు చెకప్‌కి వెళ్తున్నప్పుడు ఆవిడ జాగ్రత్తలు చెప్పి వూరికి వెళ్ళేట్లయితే ఏడవ నెలలోనే వెళ్ళమని ఆలస్యం చెయ్యొద్దని చెప్పింది. నేను ఆవిడనే ప్రసవం చెయ్యమని కోరాను కానీ ఆవిడ నర్సింగ్ హోమ్‌లో సిజేరియన్‌కు సంబంధించిన పరికరాలు లేవని చెప్పింది. భార్యా, భర్తలిద్దరూ పక్కపక్కనే క్లినిక్స్ పెట్టుకున్నారు. ఆయన డా.సౌందర్ రాజన్, ఆవిడ రుక్మిణీ సౌందర్ రాజన్. ఎందుకంటే శకుంతలకు చేసిన డా. ఇ.వి కల్యాణి రిటైర్ అయిందని, అసిస్టెంట్స్ చేత చేయిస్తోందని విన్నాము. నాకక్కడికి వెళ్ళడానికి ఇష్టం లేకపోయింది. ఆ విషయాలన్నీ మా నాన్నగారికి ఉత్తరం రాస్తే ఆయన జవాబు రాశారు.

మా అమ్మగారికి హైదరాబాదులో యుటెరస్ ఆపరేషన్ అయిందని, అంటే గర్భసంచి తొలగించడం. డా కనకదుర్గ అని పేరున్న డాక్టరుందని, ఆవిడ సూపరింటెండెంట్ అని, మా అమ్మ ఆపరేషన్ విజయవంతంగా జరిగిందని, ఆవిడ చాలా అనుభవంగల డాక్టరు అని కావలిస్తే హైదరాబాదుకు రావచ్చని మా నాన్నగారు రాసారు. మా నాన్నగారు భీమవరం కదా, హైదరాబాదని రాస్తున్నానని అనుకుంటున్నారా!

అది ఎలాగంటే మా నాన్నగారు భీమవరం కాలేజీలో పనిచేస్తుండగా డిప్యూటేషన్ వలన మూడు సంవత్సరాలు వాల్తేరు ఆంధ్రా యూనివర్శిటీలో పనిచేసారు. ఆ సమయంలో నేను, పిల్లలు వేసవి శెలవులకి విశాఖపట్నం వెళ్ళాం. తరువాత మా వారు వచ్చి అందరం కలిసి వచ్చేశాం. మా నాన్నగారు వాల్తేరులో మూడేళ్ళు వుండి తిరిగి వెనక్కి భీమవరం వెళ్ళారు. ఆయన రిటైరుమెంటు తీసుకుని

హైదరాబాదులో స్థిరపడిపోయారు కానీ ఇక్కడ ఖాళీగా కూర్చోలేదు. తెలుగు అకాడమీలో పనిచేస్తుండేవారు. తరువాత ప్రైవేటు ట్యుటోరియల్ కాలేజీలో, ఐ.ఏ.యస్ కాలేజీల్లో ట్యూషన్సు తీసుకునేవారు. అందువలన మా అమ్మ ఆపరేషన్ హైదరాబాదులో జరిగింది.

మా నాన్నగారు రాసిన ఉత్తరం చూడగానే మా ఇద్దరికి కొండంత ధైర్యం వచ్చింది. ఒకవైపు నాకేమో సుధని కడుపుతో వున్నప్పుడే మా వారు డైరక్టరయ్యారనే సంతోషం. ఏడవ నెల రాగానే మా శకుంతలని తీసుకుని హైదరాబాదుకి వెళ్ళాను. కానీ మా శకుంతలకి ఐదు నెలల స్కూలు పోతుందనే బాధ. కానీ ఏం చేయాలి? దాన్ని ఎవరు చూసుకుంటారు? ఈ బరువు ఎవరిపైన పెట్టాలి? మా బావగారమ్మాయి పద్మ ఏదో ఉద్యోగం కోసం వచ్చి, నే పనిచేసే స్కూల్లోనే టీచరుగా చేరింది. అంటే ఒక సీనియర్ టీచరుకు నా పోస్టు ఇచ్చి దీనికి చిన్న తరగతులు ఇచ్చారు. అది కూడా చిన్నదే కదా! మా శకుంతలని వదిలిపెట్టి ఎలా వెళ్ళను. నేను హైదరాబాదుకు వెళ్ళి హాస్పిటల్‌కు వెళ్ళి అక్కడ డా. కనకదుర్గగారిని కలిసాను. నా పాత చరిత్ర అంతా చెప్పి మదరాసులో డా.రుక్మిణి రాసిన కేస్ హిస్టరీ కూడా ఇచ్చాను. ఆవిడ అది చూసి డెలవరి సిజేరియన్ అని చెప్పి, దానికి ఒక తేదీ ఇచ్చి, వారం రోజులు ముందుగా చేరమంది. అప్పుడు ఆసుపత్రికి, ఇంటికి తిరగడానికి ఇంకో మనిషి వుంటే బాగుంటుందని ఆ వూళ్ళో వుంటున్న మా అమ్మ చిన్నాన్నగారి కూతురుని పిలిపించారు మా నాన్నగారు. దాని పేరు కూడా రుఖుమ. అది పెద్ద రుఖుమ, మా చెల్లెలు చిన్న రుఖుమ అన్నమాట. ఆవిడ రోజూ మా శకుంతలకి చిన్న చిన్న జడలు రెండు వేసి, పూలుపెట్టి అలంకరించి, ఆసుపత్రికి భోజనం తీసుకుని వస్తూ దాన్ని పిల్చుకుని వచ్చేది. మా శకుంతలకి పూలు అంటే ఎలర్జీ. ఒప్పుకునేదికాదు. పైగా దానిది హేర్‌కట్. అతికష్టం మీద జడలు వేసి, పూలు పెట్టేది. అది నస చేస్తుంటే "ఆసుపత్రికి వెళ్ళి మీ అమ్మ చూసేంతవరైనా పెట్టుకోమ్మా" అనేది. అంతే ఆసుపత్రికి వచ్చి నాకు చూపించిన తక్షణం పూలు పీకేసేది. అందుకే దాని పెళ్ళి చూపులకి దానికి కాబోయే అత్తగారితో "మా అమ్మాయికి పూలు సరిపడవు" అని చెప్పేసాము. అందుకు ఆవిడ "పరవాలేదు. మాకు కూడా అంత పట్టింపు లేదు" అన్నారు. కానీ పెళ్ళిలో పూలజడ పెట్టించుకుని పూలతో అలంకరించుకుంది అనుకోండి.

ఇలా రోజూ వస్తుంటే నర్సులు అందరూ దాన్ని ఎంటర్‌టైన్ చేసేవారు. దీంతో కాలక్షేపం అయ్యేది. వాళ్ళని అడిగేది "అందరికి బుజ్జిపాప వచ్చారు. మా అమ్మకు ఎప్పుడు వస్తుంది" అని. "మేరే సప్నోంకి బుజ్జిపాప ఆయేగితో" అనే ఆరాధనలోని పాట ఇలా మార్చి పాడేది. కొన్ని పాటలు ఇలా కల్పన చేసుకుని పాడేది అంత చిన్న వయసులో. తమిళంలో ఒక పాట మనోరమ పాడినది "జాం బజార్ జగ్గూ - నా సైదాపేట కొక్కు" దానికి మా శకుంతల "జాం బజార్ జగ్గు నా బర్కిట్ రోడ్డు శక్కు" అని పాడేది. ఎందుకంటే దాని స్నేహితులంతా దాన్ని 'శక్కు' అని పిలిచేవారు.

సరే, నే ఆసుపత్రిలో చేరేటప్పుడు పది రోజుల్లో దీపావళి పండగ వస్తుంది కదా! ఆ ఒక్కరోజు ఇంటికెళ్ళి సాయంత్రం రావచ్చా? అని డాక్టరని అడిగితే అనుమతి ఇచ్చింది. కానీ మా నాన్నగారు ఒప్పుకోలేదు. ఎందుకంటే ఆసుపత్రి ఇంటి నుంచి చాలా దూరం. చార్మినార్‌లో ఒకమూల వుంది. అయితే చాలా మంచి ఆసుపత్రి. సడన్‌గా నొప్పులు వస్తే అంత దూరం రావడం కష్టమని, ముందుగా చేరి ఏం ప్రయోజనం అని అన్నారు. అదీ నిజమే కదా! నా బాగు, నా బిడ్డ బాగోగూ కోరి చెప్పారని ఊరుకున్నాను. దీపావళి నాడు మా అమ్మమ్మ మడితో పండగ వంట అంతా చేసి, తాను భోజనం చేసి, క్యారియర్‌లో పెట్టి తానే స్వయంగా తీసుకొచ్చింది. మా అమ్మ ఐతే అక్కడే వుండి అప్పుడప్పుడు ఇంటికి వెళుతుండేది. అందువలన ఎంతో సాంప్రదాయంగా నాకు నూనె, సీకాయ పొడి, కొత్త చీర, జాకెట్టు ముందే ఆసుపత్రికి తెచ్చి పెట్టింది. నాకి దీపావళి ఆసుపత్రిలోనే జరిగింది. ఒక వారం రోజులకి మా సుధ పుట్టింది. 1971 అక్టోబరు 27వ తేదీన.

Post your comments

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)